

Dokumentnamn

Beslut

Beslutsdatum

2021-12-20

Diarienummer

Ö 74-2021/3.1

Klagande

Göteborgs universitet

Överklagat beslut

Etikprövningsmyndighetens beslut den 3 november 2021, dnr 2021-03687, se Bilaga

Projekttitel

Stöd för flerspråkighet i förskolan genom en lekresponsiv undervisningsstrategi och användning av digital teknik

Saken

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden för etikprövning godkänner studien med villkor att informationen till forskningspersonerna revideras och att forskarna själva ansvarar för rekryteringen av barn till projektet.

Bakgrund

Avsikten med forskningsprojektet är att stödja flerspråkiga barns språkutveckling genom digitaliserad lek. Ca 50 barn (4–6 år) och två förskollärare från två olika internationella förskolor i Göteborg ska studeras i lekfulla aktiviteter med digital teknik. Studien ska genomföras som klassrumsobservationer och ljudinspelade intervjuer med rektorerna och förskollärarna vid respektive förskola. Med förskollärarna kommer frågor om flerspråkighet och digital teknik i deras undervisning att diskuteras. Därefter ska de lekfulla aktiviteterna ta vid, då barn skapar sina egna elektroniska böcker och spelar in sina historier på de språk de kan. Dessa aktiviteter kommer att videospelas och därefter ska forskaren och läraren diskutera och reflektera över de interaktioner som ägde rum och vilka utvecklingsmöjligheter i undervisningen som finns. Informerat samtycke inhämtas från rektorerna vid de två förskolorna, involverade förskollärare och barnens vårdnadshavare. De sistnämnda informeras om studien via e-post samt av de förskollärare som deltar i studien. Samtycken för studiedeltagande och videoinspelningar inhämtas i samband med att informationen skickas ut. Lagrade data kodas och transkriberas. Videoinspelningar stiliseras för att försvåra igenkänning av specifika individer.

Etikprövningsmyndigheten begärde inledningsvis en komplettering med ett fördjupat resonemang om de etiska aspekterna och riskerna med det integritetsintrång som ett deltagande i studien kan komma att innebära för forskningspersonerna. Myndigheten begärde särskilt att få ta del av resonemang om forskningsetiska frågor som kan uppstå i relation till lärares funderingar om den egna yrkeskompetensen, lärares ansvar för att hantera videokamera i förhållande till det professionella uppdraget som lärare, barn vars föräldrar avböjt deltagande i videoinspelning samt

Postadress

Överklagandenämnden för etikprövning
c/o Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Besöksadress

Västra Järnvägsgatan 3

Telefon

08-546 77 610 vx

E-post

kansli@onep.se

Webbplats

www.onep.se

Dokumentnamn

Beslut

Beslutsdatum

2021-12-20

Diarienummer

Ö 74-2021/3.1

känsliga erfarenheter som eventuellt kan komma att förmedlas i de berättelser som framkommer i barnens elektroniska böcker. Myndigheten efterfrågade också preliminära intervjuguider samt observationsprotokoll eller en tydlig beskrivning av hur observationerna ska ske. Vidare begärde Etikprövningsmyndigheten att informationsblad och samtyckesblanketter, inklusive dem till förskolecheferna, skulle utformas enligt myndighetens stödmall. Ansökan har avslagits med motiveringen att klaganden inte kompletterat ansökan i samtliga de avseenden som myndigheten efterfrågat. Det underlag som myndigheten hade för sin prövning uppfattades inte ge stöd för slutsatsen att riskerna med det tänkta forskningsprojektet uppvägs av den förväntade nyttan av forskningen.

Klaganden menar att dokumentation och utvärdering är naturliga delar av läraryrket och att arbetet inom ramen för forskningsprojektet inte ska utvärderas utan studeras. Att dokumentera processen med videokamera eller dylikt är enligt klaganden också oproblematiskt. De barn som inte har målsmans tillåtelse att ingå i projektet kommer inte att filmas. Om känsliga uppgifter skulle framkomma menar klaganden att det ingår i lärarnas ordinarie arbetsuppgifter att kunna hantera den typen av information. Klaganden ser inga etiska risker med forskningen.

Skäl för beslutet

I projektet kommer biometriska uppgifter på barn att insamlas. De som noggrant ska informeras om projektet är därför de vårdnadshavare som ska ta ställning till om deras mycket små barn ska delta i forskningen. Överklagandenämnden finner det därför olämpligt att förskollärarna, som vårdnadshavarna kan anses ha ett beroendeförhållande till, ska informera om studien. Pressen att samtycka till ett i och för sig frivilligt deltagande i projektet kan i denna situation upplevas som stor. Informationen bör således lämnas av den projektansvarige. Mer ingående information bör lämnas beträffande syftet med forskningen, vilka metoder som kommer att användas och de följder och risker som forskningen kan innebära integritetsmässigt. Med utgångspunkt i informationen ska de tillfrågade personerna alltid kunna väga nyttan av forskningens syfte mot de risker och det obehag forskningen kan orsaka dem. Informationen till forskningspersoner, som i sin nuvarande utformning är svårförståelig, bör därför revideras enligt den stödmall som finns på Etikprövningsmyndighetens hemsida. I synnerhet bör uppgiften om frivillighet beaktas, där det ska framgå att beslutet att delta eller inte delta i studien inte påverkar barnets omhändertagande vid förskolan.

Överklagandenämnden godkänner studien med villkor att informationen till forskningspersonerna revideras och att forskarna själva ansvarar för rekryteringen av barn till projektet för att undvika otillbörlig påverkan att delta.

Överklagandenämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

Detta beslut har fattats av Carina Gunnarsson, Yvonne Lundberg Giwercman (föredragande), Kjell Asplund, Ingemar Engström, Ann Wennerberg och Lena Näslund. Vid den slutliga handläggningen har dessutom ersättarna Gert Helgesson, Johan Fritzell och Birgitta Hübinette samt kanslichefen Jörgen

Dokumentnamn

Beslut

Beslutsdatum

2021-12-20

Diarienummer

Ö 74-2021/3.1

Svidén, administrativa sekreteraren Katarina Gate Lundgren och juristerna Amelie Metz och Johanna Sjöcrona deltagit.

På Överklagandenämndens vägnar

Carina Gunnarsson

Ordförande